

ת"פ (נתניה) 22949-02-22 - מדינת ישראל נ' שמואל אסף אלטמן

בית משפט השלום בנתניה

ת"פ 22949-02-22 מדינת ישראל נ' אלטמן

לפני: כבוד השופט גיא אבנון

המאשימה: מדינת ישראל

באמצעות

נגד

הנאשם: שמואל אסף אלטמן

בשם המאשימה:

בשם הנאשם: עו"ד עמרם מלול

גזר דין

1. ביום 7.7.22 הורשע הנאשם בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בהסדר טיעון בביצוע עבירות תקיפה סתם, לפי סעיף 379 לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין); איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין; היזק לרכוש במזיד, לפי סעיף 452 לחוק העונשין. מכתב האישום המתוקן עולה כי ביום 2.2.21 בשעה 17:00 נסעו המתלונן מר ג' כ' ואביו מר י' כ' במכוניתם, כשהנאשם נהג בסמיכות אליהם. מכוניתו של המתלונן סטתה לנתיב בו נסע הנאשם, מבלי שהבחין בנאשם, אשר צפר בתגובה למתלונן, והאחרון הרים ידו כמסמן סליחה. כשהגיעו הנאשם והמתלונן לצומת ברחוב האר"י בנתניה, החל דין ודברים ביניהם. השניים המשיכו בנסיעה, ובכיכר בסמוך לתחנת דלק עקף הנאשם את מכוניתו של המתלונן וחסם אותו, שם החלו השניים להתווכח. הנאשם יצא ממכוניתו, ניגש לעבר רכב המתלונן, ותפס את המתלונן בחולצתו בעודו יושב ברכב. כשניסה המתלונן לצאת מהרכב, היכה אותו הנאשם במכה בפניו באמצעות ידו הימנית, באופן שגרם למשקפיו של המתלונן להישמט מפניו. בשלב זה יצא אביו של המתלונן מהרכב ופנה לנאשם. אז תפס הנאשם את המראה השמאלית של הרכב ותלש אותה ממקומה. הנאשם נמלט מהמקום, והמתלונן ואביו נסעו בעקבותיו כדי לתעד את לוחית הזיהוי של רכבו. בשלב זה עצר הנאשם את רכבו, ואילו המתלונן חסם את דרכו באמצעות מכוניתו. הנאשם יצא לעבר המתלונן וביקש ממנו להזיז את הרכב. משסירב המתלונן לבקשתו, היכה אותו

עמוד 1

הנאשם פעם נוספת. הנאשם נכנס למכוניתו של המתלונן ונסע לאחור. המתלונן נעמד מול הרכב, והנאשם החל בנסיעה לפנים, באומרו למתלונן כי יפגע בו.

2. במועד הצגת ההסדר ביקשו הצדדים להפנות את הנאשם לקבלת תסקיר מבחן, והודיעו כי ככל שהתסקיר יישא אופי חיובי "במובן של היעדר פתיחת תיקים ונטילת אחריות", יעותרו במשותף לסיים את ההליך במאסר על-תנאי, של"צ ופיצויים.

בשלב זה, ובטרם הודה הנאשם במיוחס לו, הערתי כך: "ביהמ"ש איננו יודע כמובן בשלב זה מה הם השיקולים שהובילו את הצדדים להסדר העונשי אותו הם מבקשים להציג. ביהמ"ש מבהיר לצדדים כי נכון לעת הנוכחית, מקריאה של כתב האישום המתוקן אל מול ההסדר שהוצג, נראה כי הצדדים יצטרכו לעמול על מנת לשכנע את ביהמ"ש לאמץ את ההסדר" (פר' עמ' 1). כן הובהר לנאשם כי בית המשפט אינו צד להסדר הטיעון ואיננו מחויב להסכמות שבין הצדדים.

לאחר שהנאשם ובא כוחו השיבו כי הם מודעים לכך שבית המשפט רשאי לסטות מהסכמות הצדדים ולגזור על הנאשם עונש אחר, ולאחר שהנאשם הצהיר כי קרא את כתב האישום המתוקן, כי תוכנו אמת, וכי הוא מודה במיוחס לו מרצונו החופשי, הורשע הנאשם בעבירות שיוחסו לו והופנה לקבלת תסקיר מבחן.

3. ביום 9.3.23 התקבל תסקיר לקוני המחזיק פסקאות אחדות. הנאשם בן 49, ללא הרשעות קודמות, חי בזוגיות ואב לשני קטינים, בוגר 12 שנות לימוד ללא תעודת בגרות, שירת בצה"ל בשירות סדיר כלוחם וכנהג. לאחר שחרורו עבד בעבודות מזדמנות, ומשנת 2009 עובד כעצמאי בתחום ההובלות. באשר למעשי העבירה - הנאשם טען כי פעל בתגובה להתנהגותו התוקפנית של המתלונן בכביש. לדבריו, התקשה לווסת את תגובותיו ופעל באופן אלים, מתוך תחושת איום שחוה כלפיו וכלפי בנו ששהה במכוניתו. הוא ביטא חרטה על מעשיו ועל הפגיעה שהסב למתלונן ולאביו, כמו גם על כך שבנו היה חשוף להתנהגות אלימה מצדו. לטענת הנאשם, התנהגותו זו חריגה לאורחות חייו. בעקבות המקרה שוחח עם בנו ועם בני משפחתו, גילה אחריות והפיק לקחים.

קצינת המבחן ציינה כי זיהתה אצל הנאשם מוקדי סיכון הממוקדים בקשייו לווסת את רגשותיו ותגובותיו, ולמצוא אלטרנטיבות מקדמות לפעולה. מנגד, התחשבה בתפקודו התקין לאורך חייו, בחרטה שהביע על מעשיו, ובנכונותו לפצות את המתלונן. כן התרשמה כי ההליך המשפטי הציב לנאשם גבול ברור ומרתיע, וכי איננו מאופיין בדפוסי אלימות מושרשים. משכך העריכה כי נשקפת מהנאשם מסוכנות נמוכה להישנות התנהגות אלימה, שפגיעתה הצפויה נמוכה אף היא.

קצינת המבחן סברה כי יש לסיים את ההליך בענישה חינוכית וקונקרטי כפי שהציעו הצדדים, בדרך של צו של"צ, בתוספת מאסר על-תנאי ופיצויים למתלונן, והציעה לגבש תוכנית של"צ תוך

שבועיים ימים.

4. בפתח הדיון מיום 15.3.23 הציגו הצדדים הסכמה לפיה מרכיב הפיצויים למתלונן יועמד על סך 3,500 ₪. ב"כ המאשימה פירטה את השיקולים בבסיס ההסדר: היעדר הרשעות קודמות, נטילת אחריות, חיסכון בזמן שיפוטי, קושי ראייתי "לא מבוטל" והמלצת שירות המבחן. לשאלת בית המשפט באשר לטיב הקושי הראייתי, השיבה כי "היה קושי מסוים לעניין אחידות הגרסאות של המתלונן ואביו, לא ניתנה הוכחה לעניין גובה הנזק. התיקון על בסיס הקושי הראייתי". כשהקשיתי על ב"כ המאשימה, הדגישה כי: "התיקונים בכתב האישום פתרו את הקושי הראייתי".

ועוד: "כשבית המשפט מפנה אותי לחומרת האירוע המתמשך והמתגלגל בו הורשע הנאשם, ומבקש לברר הכיצד עתירתנו העונשית מתיישבת עם שיקול ההלימה, אני משיבה שההסדר שנעשה בתיק זה, נעשה בטרם ריבוי המקרים שאנו חווים במדינה, שהינה אלימות, אני סבורה וודאי שביהמ"ש צודק, מדובר בתיק של התנהגות אלימה ובריונית שספק אם היא היום באווירה הקיימת שאנו לאחר אירועים מצערים שעניינם שימוש באלימות על רקע סכסוך בדרך שהסתיימו באופן איום ונורא ספק אם המדינה הייתה מגיעה להסדר. יחד עם זאת, אסייג ואומר שההסדר לא בוואקום. הוא סויג ונשען על תסקיר חיובי, כאשר הנאשם נדרש לעמוד בפרמטרים מסוימים, דהיינו ככל והיה מתקבל תסקיר שאינו בא בהמלצה המאשימה הייתה טוענת למאסר ולו בעבודות שירות. אנו שמענו כמובן את דברי ביהמ"ש בדיון האחרון ועל שום כך הגענו לניסיון לאזן את רכיבי ההסדר כפיצוי משמעותי למתלונן. אנו נבקש מביהמ"ש לכבד את ההסדר".

ב"כ הנאשם ביקש להצטרף לדברי ב"כ המאשימה, ועתר ליתן משקל לגילו של הנאשם, שזו הסתבכותו הראשונה והיחידה עם החוק, השתתף במספר שיחות בשירות המבחן ומשתלב בקבוצה. הנאשם הביע צער על מעשיו, טען כי המדובר במעידה חד-פעמית, כי עבר תהליך, וכי הדבר גבה ממנו מחירים כלכליים ונפשיים, ערער אותו ואת משפחתו וגרם לו למחשבה. לדברי הנאשם, הוא הבין את הטעות במעשיו והפיק לקחים.

בתום הדיון שבתי והדגשתי בפני הצדדים כי ספק אם ניתן יהיה לאמץ את ההסדר במלואו, זאת לנוכח חומרתן של העבירות בהן הורשע הנאשם בכתב האישום המתוקן, והוריתי על הפנייתו לקבלת חו"ד מאת הממונה על עבודות שירות.

5. קבלת חוות הדעת התעכבה לפרק זמן ארוך במיוחד, חלקו בשל נסיבות שאינן קשורות בנאשם, וחלקו האחר בשל קשיים בשיתוף הפעולה של הנאשם. בדיון מיום 28.1.24 הודיעו הצדדים כי הגיעו להסכמות לפיהן יעתרו במשותף לגזור על הנאשם צו של"צ בהיקף 350 שעות, נוסף על המרכיבים עליהם הצהירו בדיונים קודמים. לשאלת בית המשפט התחייב הנאשם לשתף פעולה עם הממונה על עבודות שירות. בתום הדיון ניתנה לנאשם הזדמנות נוספת ואחרונה להתייצב לפני הממונה על עבודות שירות. בדיון המשך מיום 19.6.24, ולאחר שעדיין לא התקבלה חו"ד הממונה, לטענת הנאשם בשל

מצבו הרפואי, הוריתי לממונה לשוב ולזמן את הנאשם לראיון, וניתנה ארכה נוספת לשם כך. ביום 7.8.24 התקבלה חוות דעת הממונה על עבודות שירות, במסגרתה נמצא הנאשם מתאים לעבודת שירות במגבלות.

6. ביום 17.9.24 השלימו הצדדים את טיעוניהם לעונש. ב"כ המאשימה טענה כי בהמשך להערות בית המשפט, ניסתה המאשימה לאזן בין רכיבי ההסדר, וביקשה לאמצו. ב"כ הנאשם ביקש להתחשב בחלופי הזמן מאז מועד ביצוע העבירה, במצבו הרפואי של הנאשם, בהמלצת שירות המבחן ובהסכמות הצדדים, ועתר אף הוא לכבד את ההסדר. הנאשם שב וטען כי המדובר במעידה חד-פעמית שאיננה מאפיינת את אורחות חייו. לדבריו, ההליך המשפטי פגע בבריאותו ובמשפחתו. הוא איננו עובד מאז המקרה, ונתמך על ידי הוריו הפנסיונרים. כן טען כי הוא אמור לעבור ניתוח, שבעקבותיו עלול למצוא עצמו כסיעודי.

בהסכמת בית המשפט הגיש ב"כ הנאשם לאחר הדיון אסופת מסמכים רפואיים (ענ/1), וכן הליך שהסתיים בהסדר מותנה, אשר לשיטתו רלוונטי לענייננו.

דיון

7. כידוע, הכלל הוא שעל בית המשפט לכבד הסדרי טיעון, למעט במקרים קיצוניים בהם נפל פגם חמור בשיקול דעתה של התביעה. ראו, מבין רבים: ע"פ 2859/18 ח'ארוף נ' מדינת ישראל (11.11.18); ע"פ 1958/18 פלוני נ' מדינת ישראל (25.12.02). עוד נקבע, כי כשההסדר מבוסס על קשיים ראייתיים, הדבר מקים משנה תוקף לצורך לכבד את הסכמות הצדדים. ראו ע"פ 2021/17 מצגר נ' מדינת ישראל (30.4.2017).

מבלי לגרוע מהכללים דלעיל, בית המשפט איננו בגדר "חותמת גומי" של הצדדים, ולעולם עליו לבחון את סבירותו של ההסדר, את מידת החריגה מהעונש שהיה ראוי להטיל על הנאשם אלמלא ההסדר, ואת השיקולים שעמדו בבסיס ההסדר.

בענייננו, כפי שיובהר להלן, סבורני כי המדובר באחד מאותם מקרים חריגים ונדירים, בהם אין מנוס מדחייתו של ההסדר, ומגזירת דינו של הנאשם לעונש חמור יותר מכפי שביקשו הצדדים.

8. אפתח בבחינת מתחם העונש המתאים למעשי העבירה בהם הורשע הנאשם. עסקינן בעבירת אלימות בדרך, אחד המופעים הבזויים של נגע האלימות, המצדיק התייחסות מחמירה מצד גורמי האכיפה: "התופעה המתפשטת כנגע רע במחוזותינו, של נקיטת אלימות מצד נהגים בכביש כלפי נהגים אחרים היא פסולה מכל וכל, וראוי להחמיר בעונשם של הנוקטים באלימות מסוג זה" - רע"פ 5662/18 פלוני נ' מדינת ישראל (2.8.18; להלן: עניין פלוני).

9. כתב האישום המתוקן בו הורשע הנאשם מגלה רצף מעשי אלימות פיזית ומילולית, שבוצעו כולם ביוזמתו המלאה והבלעדית של הנאשם. הבה ונסקור את שלבי האירוע, שבכל אחד מהם "נקודת יציאה" לנאשם, אך הלה בחר להמשיך בדרכו הרעה ולהסלים את התנהגותו:

(א) האירוע החל בנהיגה רשלנית של המתלונן, אשר סטה בחוסר תשומת לב לנתיב נסיעתו של הנאשם. האחרון צפר למתלונן, שמצדו קיבל מייד אחריות על נהיגתו הרשלנית, והניף את ידו במחוות התנצלות. בכך אמור היה האירוע להסתיים - חוסר תשומת לב של נהג בכביש, אחד מאירועים רבים המתרחשים לצערנו מדי יום בכבישים, ואשר למרבה המזל הסתיים ללא תאונה וללא נפגעים, לא בגוף ולא ברכוש. גם בלעדי התנצלותו של המתלונן, מצופה מנהגים לפעול באחריות ולהימנע מחיכוכים על רקע מחלוקות בכביש. קל וחומר לאחר שהמתלונן הכיר בטעותו וביקש את סליחתו של הנאשם. ברם, הנאשם בחר אחרת, סירב לקבל את התנצלותו של המתלונן, ובמקום להמשיך בדרכו החליט להתעמת עמו.

(ב) בהמשך לדין ודברים מילולי בין השניים, עקף הנאשם את מכוניתו של המתלונן וחסם את דרכו, והצדדים המשיכו להתווכח. גם בכך לא הסתפק הנאשם, אשר מצא להעביר את העימות לפסים פיזיים ולהפגין את נחת זרועו.

(ג) הנאשם יצא ממכוניתו והחל לתקוף את המתלונן בעוד האחרון עדיין יושב ברכבו. הנאשם תפס את המתלונן בחולצתו, וכשהלה ניסה לצאת מהרכב, היכה אותו במכה בפניו. ניתן היה להניח כי עתה יסתיים האירוע. הנאשם "הראה למתלונן" והוכיח לו מי חזק יותר. למרבה הצער, גם בכך לא סגי.

(ד) אביו של המתלונן יצא מהרכב ופנה לנאשם. ניתן דעתנו לכך שאין טענה כי האב תקף את הנאשם - לא פיזית ולא מילולית. הנאשם המשיך בדרכו הרעה, תלש את המראה השמאלית (מראת הנהג) מרכב המתלונן, ונמלט מהמקום כאחרון העבריינים. מעשה זה של הנאשם, גרימת נזק מכוון למכוניתו של המתלונן, מהווה המחשה נוספת לחמת הזעם בה פעל, על רקע של כלום ושום דבר, מתוך מטרה לפגוע במתלונן ולהרע לו, כשכל האמצעים כשרים לשם כך.

(ה) המתלונן ואביו ביקשו לתעד את מספר לוחית הזיהוי של רכב הנאשם, מטבע הדברים על מנת שיתאפשר להם לזהותו ולהגיש נגדו תלונה בתחנת המשטרה. בשלב זה התחלפו לכאורה היוצרות, כשהנאשם עצר את רכבו, ואילו המתלונן חסם את דרכו במכוניתו, וסירב להזיזה ממקומה. הנאשם בתגובה הפגין שוב את כושרו הפיזי, כשהלם פעם נוספת במתלונן. גם עתה לא הפסיק. בעזות מצח בלתי נתפסת נכנס ללא רשות למכוניתו של המתלונן, הסיעה לאחור, וכשהמתלונן נעמד מול הרכב, החל לנסוע לעברו ואיים לפגוע בו.

10. עסקינן באירוע אלימות "מתגלגל", רב שלבי, שהחל והתמשך אך ורק בשל רצונו של הנאשם

לנקום במתלונן, שברשלנותו סטה לנתיב נסיעתו של הנאשם. המתלונן, אשר הגיב מיידית לצפירת ההתראה שהשמיע הנאשם, התנצל על אופן נהיגתו, כפי שמצופה מכל נהג. אלא שהנאשם מצא לפעול כעבריו, ותקף את המתלונן שוב ושוב, על לא עוול בכפו, מבלי שהלה הגיב, ומבלי שהיווה סיכון או איום כלפיו, אפילו לא בקירוב.

במעשיו פגע הנאשם בשלוות נפשם של המתלונן ואביו. הגם שספג פעמיים מנחת זרועו של הנאשם, אירועי האלימות לא הסבו למתלונן חבלות גופניות. מנגד, ברי כי האירועים הותירו בו - ובאביו ששהה עמו - משקעים וצלקות בנפש. השניים חוו מתקפה ברוטלית מצדו של הנאשם, באירוע אלים ומפחיד, שלבטח השאירם בתחושות חוסר אונים, על רקע היעדר יכולת להתגונן. הנאשם פגע בזכותו של המתלונן לבריאות ולשלמות גופו, כמו גם בזכותו להגן על קניינו. אוסיף, כי פוטנציאל הנזק איננו מבוטל. הנאשם היכה את המתלונן בפניו - איבר רגיש במיוחד - בעוד הלה ישוב במכוניתו וכמעט חסר יכולת להגיב. גם "תמונת הסיום" הקיצונית בחומרתה של האירוע, כשהנאשם נוהג (ללא רשות כמובן) במכוניתו של המתלונן ובכיוונו, בעודו מאיים לפגוע בו, מבססת איום מוחשי על גופו ובריאותו.

זאת ועוד: מעשיו של הנאשם סיכנו לא רק את המתלונן ואביו, אלא את ציבור העוברים בדרך. לא ניתן להתקיים בחברה המודרנית מבלי לעשות שימוש תדיר בכלי רכב, בין בתחבורה פרטית ובין בתחבורה ציבורית. מעשי האלימות שנקט הנאשם כנגד קורבן שחטא בביצוע עבירת תנועה, עליה התנצל מייד ואשר לא גרמה לנאשם לנזק כלשהו, מהווה סיכון פוטנציאלי לנהגים, לנוסעים ולהולכי רגל שעברו במקום.

בחירתו הנאשם לפעול בכוח פיזי כלפי נהג שחלף בדרכו, בשיטת "כל דאלים גבר" - אין לה מקום בחברתנו, והיא ראויה לתגובה קשה וחד-משמעית מצד מערכת אכיפת החוק. אין מקום לנהוג בסלחנות כלפי עבירות אלימות בכלל, לבטח אלימות בכביש, המסכנת את כולנו ופוגעת במרקם החיים ובאפשרות לנוע בדרכים ללא חשש.

11. אשר למדיניות הענישה, ראו פסקי הדין שלהלן, בכפוף להבדלים בנסיבות:

(-) עניין פלוני (לעיל). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בעבירות איומים, תקיפת קטין תוך גרימת חבלה של ממש ונהיגה בפסילה. ביום 24.10.13 נפסל המבקש מלנהוג ברכב למשך עשר שנים. ביום 3.2.18 חצה קטין בן כ-17 את הרחוב בנתיב בו נהג באותה עת המבקש, ונכנס למכוניתו של אביו. המבקש עצר את מכוניתו בחריקת בלמים, ניגש לרכב בו ישב המתלונן, פתח את הדלת וצעק על המתלונן לצאת מהרכב. המבקש החל לגדף את המתלונן, והיכה בו בשלושה אגרופים: בפיו, באפו ומתחת לעינו, באימו כי "אם אני אראה אותך עוד פעם אחת אתה תקבל בוקס". כתוצאה מהתקיפה נגרמו למתלונן חבלות בפניו, כאבי ראש ושיניים, סחרחורות וקשיי נשימה מהאף, והוא נזקק לטיפול רפואי בבית החולים. בית משפט השלום קבע מתחמי ענישה נפרדים: בגין מעשי האלימות בין מספר חודשי מאסר בפועל לבין שנתיים מאסר, ובגין הנהיגה בפסילה בין מספר חודשי מאסר בפועל לבין שנת

מאסר. סופו של דיון נגזרו על המבקש 8 חודשי מאסר בפועל בגין עבירות האלימות, ובמצטבר 4 חודשי מאסר בגין הנהיגה בפסילה, כך שסה"כ נדון לשנת מאסר בפועל, בתוספת עונשים נלווים. ערעורו של המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, תוך שנקבע כי העונש הסופי שנגזר עליו איננו חורג ממדיניות הענישה, ואף מקל עם עמו, בפרט בהתחשב בהרשעותיו הקודמות. הבקשה לרשות ערעור נדחתה אף היא. אמנם, נמצא טעם בטענת המבקש, כי ראוי היה לקבוע בעניינו מתחם ענישה אחד למכלול העבירות בהן הורשע. בצד זאת, "חסד עשה עימו בית משפט השלום אשר גזר עליו עונש מקל ביחס לעבירות שביצע".

(-) רע"פ 8388/19 שלאעטה נ' מדינת ישראל (18.12.19). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בביצוע עבירות נהיגה בזמן פסילה, נהיגה ללא פוליסת ביטוח ותקיפה הגורמת חבלה של ממש. ביום 19.1.19 בשעות הערב נהג המבקש ברכב בעודו פסול מקבלה או החזקה ברישיון נהיגה, וללא פוליסת ביטוח. במהלך הנסיעה נתגלעה מחלוקת בינו לבין המתלונן שנהג ברכב סמוך, בסוגיית מתן זכות קדימה. במכוניתו של המתלונן שהו באותה עת רעייתו ושני ילדיו הקטינים. בעקבות המחלוקת גידף המבקש את המתלונן נמרצות, ניגש לרכבו, פתח את דלת הרכב ומשך את המתלונן החוצה. אז היכה המבקש את המתלונן בראשו במכות אגרופ, דחף אותו והפילו, ובעט בו בעודו מנסה להתרומם מהרצפה. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 6-12 חודשי מאסר בפועל, וגזר על המבקש 8 חודשי מאסר בפועל, עליהם הפעיל מאסר על-תנאי בן 7 חודשים בגין עבירת התעבורה, שני חודשים במצטבר והיתרה בחופף, כך שהמבקש נדון ל-10 חודשי מאסר בפועל, מאסר על-תנאי, פסילת רישיון הנהיגה ופיצויים בסך 10,000 ₪ למתלונן. ערעור המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה, תוך שנקבע כי העונש שהושת עליו "מקל מאוד". גם בקשתו לרשות ערעור נדחתה, ואף בית המשפט העליון מצא לקבוע כי "... בית משפט השלום התחשב בגזירת עונשו של המבקש בנסיבותיו האישיות והשית עליו עונש מקל מאוד..." (הדגשה במקור - ג' א').

(-) רע"פ 8822/16 עזרי נ' מדינת ישראל (17.11.16). המבקש הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום מתוקן בעבירה של תקיפה הגורמת חבלה של ממש. ביום 29.2.12 התקשר המתלונן למבקש וביקש ממנו להזיז את מכוניתו מהמקום בו חנתה. כשהגיע המבקש למקום והבחין כי נרשם לו דו"ח חנייה, הוא אחז בפניו של המתלונן והיכה בהם באגרופו. כתוצאה מכך נגרמו למתלונן שבר ונפיחות בלסת התחתונה, והוא אושפז למשך 5 ימים. בית משפט השלום קבע את מתחם העונש בין 7-20 חודשי מאסר בפועל, עמד על נתוניו של המבקש - בן 61 ללא הרשעות קודמות, והמלצת שירות המבחן להטיל עליו ענישה שיקומית, חרג לקולה מהמתחם, וגזר על המבקש 6 חודשי מאסר לריצוי בדרך של עבודות שירות, מאסר על-תנאי, צו מבחן למשך שנה ופיצוי בסך 10,000 ₪ למתלונן. ערעורו של המבקש לבית המשפט המחוזי נדחה. נקבע כי בית משפט השלום הליך כבדת דרך של ממש לקראת המבקש בקביעת המתחם, כמו גם באופן בו החליט לסטות מהמתחם לקולה ובגזרו עונש מאסר שאיננו מאחורי סורג ובריח. בקשתו של המבקש למתן רשות ערעור - נדחתה.

(-) עפ"ג (מרכז-לוד) 32799-05-22 בן נ' מדינת ישראל (12.9.22, לא פורסם). גילוי נאות:

פסק הדין בבית משפט השלום ניתן ע"י הח"מ. המערער הורשע בהתאם להודאתו בכתב אישום שתוקן לקולה לקראת תום שמיעת פרשת התביעה, בביצוע עבירות תקיפה הגורמת חבלה של ממש בצוותא ונהיגה ללא רישיון נהיגה. הצדדים נותרו חלוקים ביניהם בשאלת נפקותה של עבירת איומים שיוחסה למערער, ובהכרעת דין משלימה זוכה מעבירה זו מחמת הספק. על רקע דין ודברים בין המערער וחבריו לבין אחרים, בעקבות חסימת דרך ראשית בנתניה בידי המערער וחבריו, אמר המערער לאחד הנוכחים כי יהרוג אותו. המערער רץ לעבר רכב בו הגיע עם חבריו, נטל משם חפץ שטיבו לא ידוע, ושם פעמיו לעבר הנוכחים. מי מחבריו של המערער אחז בו וניסה לעצור בעדו. המערער הצליח להיחלץ, ורץ במהירות שוב לעבר הנוכחים כשהוא משתולל, עד שחבריו הצליחו להרחיקו. המערער הצליח להשתחרר פעם נוספת, רץ במהירות לעבר המתלונן, קָבַר לאחר, והשניים היכו נמרצות את המתלונן בפניו בידיהם. כתוצאה מהתקיפה נשבר אפו של המתלונן והגיר דם, והוא סבל מהמטומה בעינו. המערער ניסה להמשיך ולהכות את המתלונן, אך חבריו מנעו זאת ממנו. בקביעת מתחם העונש ניתן משקל, בין השאר, לפגיעתו של המערער בציבור הנוסעים והעוברים בדרך, אשר נאלצו להיחשף לאירוע אלימות קשה בטבורה של עיר, כמו גם לכך שהמערער בחר לנהוג ברכב פעמיים, הגם שמזה שנים רבות איננו מחזיק רישיון נהיגה. בקביעת מתחם העונש אומץ המתחם לו עתרה המאשימה, בין 8-18 חודשי מאסר בפועל, והמערער נדון לשנת מאסר בפועל, מאסרים על-תנאי, פיצויים למתלונן בסך 10,000 ₪ ופסילת רישיון הנהיגה בפועל ועל-תנאי. לאחר שנשמעו טיעוני ב"כ הצדדים, חזר בו המערער מערעורו, והערעור נדחה.

12. לנוכח השיקולים עליהם עמדתי בכל הקשור לנסיבות ביצוע העבירות, ובהתחשב במדיניות הענישה, ותוך שנתתי דעתי להבדלים בין פסקי הדין אליהם הפניתי לבין מעשי העבירה בהם הורשע הנאשם, אני קובע את מתחם העונש הראוי למעשיו של הנאשם בין 6-16 חודשי מאסר בפועל.

13. כאמור, במסגרת פרישת שיקוליהם לעונש, טענו הצדדים כי הסדר הטיעון מבוסס, בין השאר, על קשיים ראייתיים. דא עקא, כשהתבקשו לפרט את הקשיים הראייתיים, לא היה בפיהם מענה ענייני. אם כבר, התבהר כי הקושי הראייתי נתרפא בעצם תיקונו של כתב האישום לקולה. ברי כי במצב דברים זה, לאחר תיקונו של כתב האישום, אין עוד נפקות לקושי הראייתי כשיקול לעונש. ראו רע"פ 1807/22 פלוני נ' מדינת ישראל (16.3.22).

בבואו לגזור את עונשו של נאשם, אין לבית המשפט כלים לבחון את השיקולים שהביאו לתיקונו של כתב האישום. משהוגש כתב אישום מתוקן, הרי הוא בבחינת מוצר מוגמר, שבתוכנו בית המשפט איננו מתערב. כאמור, בד"כ הסכמות הצדדים לעונש - אף הן בגדר נתון בו בית המשפט יטה שלא להתערב, אלא במקרים חריגים ביותר. ברם, משהוסר הקושי הראייתי כשיקול שהביא לעתירת הצדדים לעונש, ולנוכח הפער העצום בין ההסכמות העונשיות שהציגו הצדדים בהסדר הטיעון, לבין התוצאה ההולמת את מעשיו של הנאשם, פער שלא עלה בידי הצדדים להסביר, סבורני כי לא ניתן לאמץ את הסדר הטיעון. אימוץ הסדר שכזה משמעו שבית

המשפט חוטא לתפקידו, ונותן ידו לפגיעה חמורה באינטרס הציבורי, וכפועל יוצא מכך, פוגם באמונו של הציבור במערכת המשפט.

בניכוי אותו קושי ראייתי, שאיננו רלוונטי עוד, מתמצים שיקוליהם של הצדדים ברקע הנורמטיבי של הנאשם ובקבלת אחריות על מעשיו, נתונים עליהם עמדה גם קצינת המבחן. זה המקום להתייחס בקצרה לתוכן התסקיר (הקצר בעצמו). בניגוד לטענת הצדדים, עיון בהסבריו של הנאשם לקצינת המבחן, מלמד כי הלה קיבל אחריות חלקית בלבד על מעשיו, תוך הטחת אשם במתלונן, והוספת נתונים שלא בא זיכרם בכתב האישום המתוקן. הנאשם טען כי פעל בתגובה להתנהגותו התוקפנית של המתלונן. לא היה ולא נברא. בהתאמה, המתלונן ואביו לא היוו איום כלשהו כלפי הנאשם, ואף לא כלפי בנו הקטין שלטענתו שהה עמו ברכב. נזכיר כי כתב האישום המתוקן, מהווה מסגרת עובדתית סופית בלעדית אין, וניסיונו של הנאשם לחרוג ממנו, עולה כדי ניסיון לעוות את המציאות, תוך בריחה מאחריותו המלאה והבלעדית לעבירות החמורות שביצע (ראו ע"פ 1442/22 ניקולקין נ' מדינת ישראל (28.5.23), פסקה 23).

לנוכח המקובץ, ספק בעיניי אם היה מקום לגזור את עונשו של הנאשם בתחתיתו של מתחם הענישה, אך לבטח אין הצדקה לחרוג ממנו לקולה. מצבו הרפואי של הנאשם אינו מצדיק התחשבות מיוחדת, קל וחומר כדי גזירת עונשו מתחת לרצפת המתחם. העבירות החמורות בהן הורשע הנאשם, פגיעתו במתלונן - שוב ושוב - על רקע של מה בכך, ראויות לענישה מחמירה בדמות מאסר ממש מאחורי סורג ובריח, זאת כקביעה נורמטיבית, ואף כאשר המדובר בעונש שמבחינת משכו, ניתן לרצותו בדרך של עבודות שירות.

כמו כן, בהינתן פוטנציאל הפגיעה בעוברים בדרך, והאופן הפסול והפרוע בו נהג הנאשם - במכוניתו שלו ובמכוניתו של המתלונן (אותה נטל ללא רשותו כמובן), ראוי היה לפסול את רישיון הנהיגה שלו בפועל לתקופה שלא תפחת מ-10 חודשים. אמנם, המאשימה לא עתרה לכך (אף זאת בלא הסבר ענייני ומניח את הדעת), אך בהתחשב בקביעותי באשר להצטברות הפגמים שנפלו בהסדר הטיעון, אשר לא זכו למענה הולם מאת המאשימה, שקלתי בכובד ראש להורות כן. חרף האמור, ובהתחשב בעצם קיומו של הסדר הטיעון, החלטתי לנקוט דרך בית הלל, ולהסתפק בפסילת רישיון הנהיגה של הנאשם על-תנאי בלבד.

14. לשיקולים המצדיקים חריגה לחומרה מהסדר טיעון בנסיבות קרובות לענייננו, ראו רע"פ 3695/20 חן נ' מדינת ישראל (22.6.20, להלן: עניין חן). בהמשך להסדר דיוני בין הצדדים, הורשע המבקש בהתאם להודאתו בעבירות איומים ותקיפת עובד ציבור. המבקש ובנו עמדו בסמוך למרפאת "ביקור רופא" בראשון לציון בעת שעבדו במקום שני רופאים. על רקע אי שביעות רצונו של המבקש מהטיפול הרפואי בבנו, הוא סטר בחוזקה מספר פעמים בפניו של אחד הרופאים ואיים בפגיעה בגופו. בהמשך, בעקבות בקשתו של רופא נוסף כי יחדל ממעשיו,

היכה אותו המבקש באצבעו מספר מכות בחזהו. לאחר שהתקבל תסקיר מבחן שהמליץ לבטל את הרשעתו של המבקש ולהטיל עליו צו של"צ בהיקף 100 שעות, ולאחר שנשמעו הערות בית המשפט שהביע ספק בשאלה האם עניינו של המבקש מתאים לביטול הרשעתו, הציגו הצדדים הסדר עונשי במסגרתו עתרו לגזור על המבקש צו של"צ בהיקף 350 שעות, מאסר על-תנאי, קנס ופיצוי למתלוננים. בית משפט השלום מצא לחרוג מההסדר, וגזר על המבקש 6 חודשי מאסר בפועל לריצוי בעבודות שירות, מאסרים על-תנאי ופיצויים למתלוננים. ערעורו לבית המשפט המחוזי נדחה, וכך גם בקשתו לרשות ערעור.

(-) בדומה לענייננו, גם בעניין חן דובר בעבירות אלימות שלא הסבו לנפגעים חבלה פיזית, אך בעלות חומרה יתרה מבחינת האינטרס הציבורי; (-) בדומה לענייננו, עמד בית משפט השלום על כך שתופעת האלימות, במקרה זה של צוותים רפואיים, הפכה למכת מדינה המצדיקה מלחמת חורמה; (-) בדומה לענייננו, שירות המבחן המליץ על תוצאה מקילה, והצדדים עתרו במשותף לגזור על המבקש צו של"צ ופיצוי למתלוננים; (-) בדומה לענייננו, נקבע כי הסדר הטיעון חורג במידה ניכרת ממתחם העונש הראוי, וכי הצדדים נתנו משקל יתר לנסיבותיו האישיות של המבקש; (-) בדומה לענייננו, נקבע כי כאשר נוצר יחס בלתי הולם בין ההקלה הניתנת למבקש לבין אינטרס הציבור, על בית המשפט לפסול את הסדר הטיעון ולגזור את הדין לפי שיקול דעתו; (-) בדומה לענייננו, הודגש כי בית המשפט הבהיר מראש למבקש כי איננו כפוף להסדר הטיעון ואינו צד לו; (-) בשונה מענייננו, בעניין חן הצדדים הגיעו להסכמות עונשיות לאחר הודאת המבקש במיוחס לו, ומשכך לא נפגע אינטרס ההסתמכות שלו.

משמצאתי כי אין אפשרות לכבד את הסדר הטיעון בין הצדדים, ובהתחשב בהבדל בין עניין חן לענייננו בכל הנוגע לאינטרס ההסתמכות, החלטתי בכל זאת ליתן להסדר הטיעון משקל מסוים בגזירת העונש, הן בחריגה מתונה לקולה מן המתחם, הן תוך מתן אפשרות לנאשם לרצות את עונשו בדרך של עבודות שירות, והן בפסילת רישיון הנהיגה על-תנאי בלבד. מובהר לצדדים - ולציבור - כי אלמלא הסדר הטיעון שהציגו הצדדים, שהיה מופלג בקולתו (ללא צידוק, כפי שנומק בהרחבה לעיל), הרי שהיה מקום לגזור על הנאשם עונש חמור במידה ניכרת מכפי שייגזר עליו, למאסר בפועל מאחורי סורג ובריא, בתוספת פסילת רישיון הנהיגה בפועל. מצופה מהמאשימה להפיק לקחים מכאן ולהבא.

15. סוף דבר, בהתחשב בשיקולים עליהם עמדתי, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 5 חודשי מאסר בפועל.

המאסר ירוצה בדרך של עבודות שירות ב"המשקם" בנתניה, בהתאם לחוות דעת הממונה על עבודות שירות מיום 7.8.24. הנאשם יתייצב ביום 7.11.24 בשעה 8:00 במשרדי הממונה במפקדת מחוז מרכז של שב"ס.

הנאשם מוזהר כי עליו לעמוד בתנאי ההעסקה ובדרישות הממונה, לרבות בדבר איסור

עמוד 10

צריכת אלכוהול, וכי כל חריגה מהכללים עלולה להביא להפסקת עבודות השירות וריצוי יתרת עונש המאסר מאחורי סורג ובריח.

ב. 4 חודשי מאסר אותם לא ירצה הנאשם אלא אם יעבור תוך שלוש שנים עבירה בעלת יסוד של אלימות פיזית או מילולית.

ג. פיצויים בסך 5,000 ₪ אשר ישולמו למתלונן (עד תביעה מס' 1). הפיצויים ישולמו ב-5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, החל מיום 10.11.24 ובכל 10 בחודש שלאחריו. לא ישולם איזה מהתשלומים במועדו, תעמוד יתרת הפיצויים לפירעון מיידי.

מוסבר לנאשם כי ניתן לשלם את הפיצויים כעבור שלושה ימים מיום מתן גזר הדין לחשבון המרכז לגביית קנסות, אגרות והוצאות ברשות האכיפה והגביה באחת מהדרכים הבאות:

· כרטיס אשראי באתר המקוון של רשות האכיפה והגביה www.eca.gov.il;

· מוקד שירות טלפוני בשירות עצמי (מרכז גביה) *35592 או בטלפון 073-2055000;

· במזומן בכל סניף של בנק דואר בהצגת תעודת זהות בלבד (אין צורך בשוברים).

ד. הנאשם יפסל מלקבל ומלהחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 6 חודשים, ואולם הנאשם לא ישא בעונש זה אלא אם יעבור תוך 3 שנים עבירה בעלת יסוד של אלימות הקשורה לנוסעים או לעוברים בדרך.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, ו' תשרי תשפ"ה, 08 אוקטובר 2024, במעמד הצדדים.

המזכירות תעביר עותק מגזר הדין לשירות המבחן ולממונה על עבודות שירות.